

120e Assemblee van de Interparlementaire Unie (IPU) Addis Abeba (Ethiopië), 5-10 april 2009

Inhoud

Samenstelling van de Belgische delegatie	2
Belangrijkste resultaten van de zitting en inbreng van de Belgische delegatie	3
I. Debatten in de commissies en resoluties van de Assemblee	3
• Eerste Commissie: nucleaire non-proliferatie en ontwapening	3
• Tweede Commissie: klimaatwijziging, duurzame ontwikkeling en hernieuwbare energie	5
• Derde Commissie: vrijheid van meningsuiting en recht op informatie	6
• Urgentiepunt: impact van de internationale economische en financiële crisis op de armste landen, vooral in Afrika	8
II. Vergadering van de vrouwelijke parlementsleden	9
III. Paneldebatten en veldbezoeken	11
IV. Belangrijkste besluiten van de Bestuursraad	13
V. IPU-comités waar Belgische parlementsleden lid van zijn	16
• Uitvoerend Comité	16
• Comité voor de mensenrechten van parlementsleden	19
• Comité Midden-Oosten	20
VI. Groep van de Twaalf Plus	21
VII. Andere activiteiten van de Belgische delegatie	24

120e Assemblee van de Interparlementaire Unie (IPU) Addis Abeba (Ethiopië), 5-10 april 2009

[Agenda, programma en basisdocumenten van de zitting](#)¹

Er namen delegaties van 123 landen deel aan de zitting; 26 internationale en interparlementaire organisaties woonden de zitting bij als waarnemer.

Voor het eerst in vele jaren was er ook opnieuw een delegatie van het Amerikaanse Congres aanwezig. Het parlement van de Verenigde Staten verliet de IPU in 1998 maar denkt er nu aan om terug lid te worden en stuurde in dat verband een delegatie van waarnemers.

Samenstelling van de Belgische delegatie

- François-Xavier de Donnea, volksvertegenwoordiger, ondervoorzitter van de Belgische IPU-groep, lid van het comité Midden-Oosten van de IPU, delegatieleider
- Patrick Moriau, volksvertegenwoordiger, ondervoorzitter van de Belgische IPU-groep
- Geert Versnick, volksvertegenwoordiger, lid van het Uitvoerend Comité van de IPU
- Philippe Mahoux, senator, lid van het comité Mensenrechten van parlementsleden van de IPU
- Alain Destexhe, senator, ondervoorzitter van de commissie Vrede en internationale veiligheid van de IPU-assemblee (verkozen in Addis Abeba)
- Marleen Temmerman, senator, lid van de adviesgroep HIV/aids van de IPU
- Wouter Beke, senator
- Roel Deseyn, volksvertegenwoordiger

¹ De website en alle documenten van de IPU zijn beschikbaar in het Engels en het Frans. In dit verslag wordt gelinkt naar de Engelse versie van de website. De Franse versie van dit verslag bevat de links naar de Franse website en documenten. Soms kan men rechtstreeks van de Engelse versie van een IPU-webpagina naar de Franse versie of omgekeerd.

Belangrijkste resultaten van de zitting en inbreng van de Belgische delegatie

Een [volledig overzicht van de werkzaamheden](#) is te vinden op de website van de IPU.

I. Debatten in de commissies en resoluties van de Assemblée

De Assemblée keurde resoluties goed over:

- de rol van de parlementen in het bevorderen van nucleaire non-proliferatie en ontwapening en om te zorgen dat het verdrag voor een volledig verbod op kernproeven (CTBT) in werking treedt (commissie I : Vrede en internationale veiligheid)
- klimaatwijziging, modellen van duurzame ontwikkeling en hernieuwbare energiebronnen (commissie II : Duurzame ontwikkeling, financiering van de ontwikkeling en handel)
- vrijheid van meningsuiting en recht op informatie (commissie III : Democratie en mensenrechten)
- de rol van de parlementen in het verzachten van de sociale en politieke impact van de internationale economische en financiële crisis op de meest kwetsbare groepen in de wereldgemeenschap, meer bepaald in Afrika (urgentiepunt).

Het debat in de commissies wordt gevoerd op basis van een of meer rapporten. De rapporteurs stellen ook een ontwerpresolutie voor, waar alle delegaties amendementen op kunnen indienen. Na het debat in commissie wordt een redactiecomité aangesteld om de ontwerpresolutie aan te passen in het licht van de ingediende amendementen. De tekst van het redactiecomité wordt eerst besproken in commissie en vervolgens in de plenaire Assemblée.

- **Eerste Commissie : nucleaire non-proliferatie en ontwapening**

Dhr. Moriau nam het woord in dit debat.

Hij benadrukte dat het non-proliferatieverdrag (NPT) uit 1968 de hoeksteen blijft van het internationale systeem voor nucleaire non-proliferatie en ontwapening en een voorbeeld van voluntaristisch en multilateralistisch internationaal beleid. De drie pijlers van het verdrag (verplichtingen inzake ontwapening van de vijf “erkende” kernmachten, verbintenis van alle andere landen om af te zien van nucleaire wapens en controle op het vreedzaam gebruik van kernenergie door het Internationaal Atoomagentschap - IAEA) zijn daarbij even belangrijk.

Spreker bracht de crisismomenten van 2003 in herinnering (de onthulling door Libië van de zgn. bazaar van Dr. Abdul Khader Khan en de terugtrekking van Noord-Korea uit het NPT). Hij verwees ook naar de clash tussen de erkende kernmachten en de andere landen op de follow-upconferentie van de NPT-landen in 2005 en naar de onduidelijkheid en daaruit voortvloeiende ongerustheid in verband met het nucleaire programma van Iran. Toch is de balans globaal genomen niet zo negatief. De proliferatie is veel trager en beperkter geweest dan men in de jaren '60 vreesde en de arsenalen van de erkende kernmachten behalve China zijn betekenisvol afgenomen.

Dat neemt natuurlijk niet weg dat er grote uitdagingen blijven. Dhr. Moriau vond dat het rapport dat aan de commissie werd voorgelegd daar een goed beeld van gaf en sloot zich aan bij de aanbevelingen van de rapporteurs, in het bijzonder die in verband met het kernstopverdrag (CTBT), dat zo spoedig mogelijk in werking moet treden.

Hij pleitte er dan ook voor om geen amendementen op de ontwerpresolutie van de rapporteurs aan te nemen die het evenwicht in het tekst onderuit zouden halen. Geen enkele resolutie is perfect maar de ontwerpresolutie van de rapporteurs geeft uitstekend uitdrukking aan de wil van de parlementen en dus van de volkeren voor vrede. Spreker verwees in dat verband ook naar het belang van het werk van organisaties als “Mayors for Peace”, die ijveren voor een wereld zonder nucleaire wapens.

Dhr. Moriau nam opnieuw het woord toen de ontwerpresolutie van het redactiecomité in de commissie besproken werd. Een aantal landen, waarvan de amendementen door het redactiecomité afgewezen waren (India, Pakistan, China, Iran), brachten hun bezwaren opnieuw naar voren. Dhr. Moriau verdedigde het voorgestelde compromis.

De resolutie werd uiteindelijk slechts op één punt aangepast. Een aantal Arabische landen wilden in de paragrafen waarin gepleit werd voor de instelling van een kernwapenvrije zone in het Midden-Oosten, uitdrukkelijk laten vermelden dat enkel Israël in die zone (tegen het NPT in) over kernwapens beschikt. De suggestie werd verworpen, omdat in de rest van de resolutie geen enkel land individueel met de vinger gewezen werd en alle aanbevelingen in algemene termen geformuleerd waren. Op voorstel van de commissievoorzitter werd in de paragrafen in kwestie (o.a. § 26 van het beschikkend gedeelte) enkel toegevoegd dat de kernwapenvrije zone in het Midden-Oosten er moest komen “zonder uitzondering”.

De andere bezwaren werden in de vorm van voorbehoud bij bepaalde paragrafen opgetekend. De commissie keurde de [resolutietekst](#) daarop zonder stemming goed. De Assemblee heeft die tekst zonder verdere wijzigingen aangenomen.

Naar aanleiding van het debat in de commissie vond ook een informele vergadering plaats van het netwerk *Parliamentarians for Nuclear Non-Proliferation and Disarmament*. Dhr. Moriau woonde die vergadering bij en sloot zich bij het netwerk aan. Hij zal als contactpersoon voor het netwerk optreden in het Federale Parlement. Het netwerk heeft tot doel informatie uit te wisselen tussen parlementsleden (voorbeelden van resoluties, wetgeving, etc.), gemeenschappelijke parlementaire acties te stimuleren en als pressiegroep op te treden. Het netwerk pleit onder andere voor het afsluiten van een omvattend kernwapenverdrag in het kader van de VN, met de bedoeling op termijn alle nucleaire wapens te elimineren.

Andere beslissingen van de Eerste Commissie

Dhr. Destexhe werd verkozen als ondervoorzitter van de commissie. Hij vertegenwoordigt in het [bureau van de commissie](#) de groep van de Twaalf Plus-landen (zie sectie VI van dit verslag). Het betreft een mandaat van een jaar, dat maximaal drie keer kan worden hernieuwd.

De **keuze van het thema voor de volgende zitting** van de commissie gaf ook nog aanleiding tot enige discussie². Het bureau van de commissie sprak zich uit voor een voorstel van Mexico over de strijd tegen de georganiseerde misdaad. Sommige delegaties bleven echter andere thema's verdedigen (India: strijd tegen het grensoverschrijdende terrorisme – Verenigde Arabische Emiraten: regionale conflicten).

Dhr. Moriau steunde het voorstel van Mexico, dat hij bijzonder opportuun en actueel noemde. De georganiseerde misdaad tast onze samenlevingen aan en met de huidige financiële crisis kan het alleen maar erger worden, want die misdaadnetwerken hebben veel geld verloren en zullen dus nog actiever worden. Overigens heeft de IPU de laatste jaren al herhaaldelijk gedebatteerd over terrorisme en regionale conflicten.

Uiteindelijk koos de commissie ervoor om het voorstel van India met dat van Mexico te combineren, door het grensoverschrijdende terrorisme expliciet te vermelden als een vorm van georganiseerde misdaad, naast andere. Het gekozen thema luidt als volgt: "Samenwerking en gedeelde verantwoordelijkheid in de wereldwijde strijd tegen de georganiseerde misdaad, meer bepaald drugshandel, illegale verkoop van wapens, mensenhandel en grensoverschrijdend terrorisme".

- **Tweede Commissie: klimaatwijziging, duurzame ontwikkeling en hernieuwbare energie**

Dhr. de Donnea nam het woord in dit debat.

Na de rapporteurs te hebben bedankt voor de kwaliteit van hun werk, verheugde hij zich over de positieve boodschap die de delegatie van de VS had laten horen. De VS willen het roer in verband met de strijd tegen de klimaatverandering omgooien en een leidende rol gaan spelen, in plaats van aan de kant te blijven staan.

Hij verdedigde vervolgens de amendementen die de Belgische delegatie op zijn initiatief had ingediend.

Het amendement betreffende het zoeken naar alternatieven voor het gebruik van houtskool in landen met tropische wouden, teneinde de ontbossing tegen te gaan, werd door de rapporteurs overgenomen. Spreker vroeg niet in te gaan op een amendement van Canada dat zijn amendement wilde vervangen door een meer algemene oproep tot beter bosbeheer in de ontwikkelingslanden. Het ene sluit het andere niet uit, en het loont de moeite de verwijzing naar de specifieke problematiek van het gebruik van houtskool te behouden, aangezien die in vele landen, met name in Afrika, een belangrijke factor van ontbossing is en er concrete alternatieven bestaan. Zo wordt in de D.R. Congo met succes geëxperimenteerd met het gebruik van gedroogde compost ter vervanging van houtskool. België steunt die projecten.

² Alle parlementen kunnen thema's voorstellen. Het bureau van de betrokken commissie bekijkt die suggesties en doet op basis daarvan een voorstel aan de commissie, die dan op haar beurt een voorstel doet aan de Assemblee, bij wie de uiteindelijke beslissing berust. In de praktijk bevestigen de commissie en de Assemblee meestal het voorstel van het commissiebureau.

Dhr. De Donnea bepleitte ten slotte ook het Belgische amendement betreffende de ondersteuning van het wetenschappelijk onderzoek naar de thermonucleaire fusie, die een enorm potentieel heeft om de energiecrisis op te lossen. Het amendement kreeg expliciet de steun van Lord Montgomery (Verenigd Koninkrijk) en werd aangenomen.

De Belgische amendementen zijn terug te vinden als paragrafen 28 en 43 van het beschikkende gedeelte van de goedgekeurde [resolutie](#).

Thema voor de lentezitting van 2010

De Tweede Commissie koos het thema dat **dhr. de Donnea** voorstelde: "Rol van de parlementen in de ontwikkeling van de Zuid-Zuid- en de driehoekssamenwerking als middel om de verwezenlijking van de millenniumdoelstellingen voor ontwikkeling te bespoedigen". Met Zuid-Zuid-samenwerking wordt de samenwerking tussen ontwikkelingslanden onderling bedoeld. Bij een driehoekssamenwerking komt daar een ontwikkeld land als derde partner bij.

Het thema staat ook op de agenda van de volgende zitting van het DCF (*Development Cooperation Forum*) van de Verenigde Naties in 2010, reden waarom dhr. de Donnea het heeft voorgesteld. Het uitbouwen van relaties met het DCF is een van de prioriteiten van de IPU inzake samenwerking met de VN.

Dhr. de Donnea werd meteen ook aangewezen om samen met een parlements lid uit Zambia het rapport en de ontwerp-resolutie op te stellen die als basis zullen dienen voor het debat in de commissie. Tijdens de volgende zitting van de Assemblee in Genève (oktober 2009) zal er een paneldebat zijn waar de rapporteurs een eerste versie van hun rapport zullen voorstellen. De behandeling van onderwerpen in de commissies van de Assemblee verloopt immers in twee fasen: paneldebat tijdens de herfzitting; formele bespreking en goedkeuring van de resolutie tijdens de lentezitting van het jaar daarna.

- **Derde Commissie: vrijheid van meningsuiting en recht op informatie**

Dhr. de Donnea en dhr. Moriau namen het woord in dit debat.

Dhr. de Donnea verheugde zich over het feit dat de rapporteurs zijn amendementen over de strijd tegen bepaalde misbruiken van de vrijheid van meningsuiting hadden overgenomen.

De vrijheid van meningsuiting is een hoeksteen van de democratie, maar vormt steeds meer het voorwerp van misbruiken, die onder meer worden veroordeeld in de Europese verdragen over de grensoverschrijdende televisie en over de cybercriminaliteit. Media als het internet en satelliettelevisie worden vooral misbruikt voor het verzenden van racistische en xenofobe propaganda en voor het exploiteren van kinderpornografie, wat een aanslag vormt op de menselijke waardigheid.

Er dient dan ook een evenwicht te worden gevonden tussen het vrijwaren van het fundamentele recht op vrije meningsuiting enerzijds en anderzijds het bestrijden van het aanzetten tot haat op basis van nationaliteit, ras of religie alsook het beschermen van de menselijke waardigheid van minderjarigen.

De parlementen dienen, zoals in België en andere landen, de nodige wetgevende maatregelen te nemen om die misbruiken strafbaar te stellen. In plaats van een voorafgaande censuur in te voeren, wordt zo de mogelijkheid geboden om klacht in te dienen bij de rechtbanken, die dan onafhankelijk en achteraf moeten oordelen en in een concreet geval de afweging moeten maken tussen het recht op vrije meningsuiting en het bestrijden van die misbruiken.

De Belgische amendementen in kwestie bleven ook in de [resolutie](#) die de Assemblée uiteindelijk goedkeurde, in grote mate behouden. Men vindt ze terug in de negentiende en de zesentwintigste tot en met negenentwintigste overweging en in paragrafen 7, 10 en 18 van het beschikkende gedeelte.

Het Belgische amendement betreffende het beschikkende gedeelte³ werd wel enigszins afgezwakt. Alleen het strafbaar stellen van de verspreiding van kinderporno bleef expliciet over als aanbeveling (paragraaf 7). Wat andere wettelijke restricties van het recht op vrije meningsuiting betreft, beperkt de resolutie er zich toe te stellen dat “enkel die beperkingen van de vrijheid van meningsuiting toegelaten zijn die absoluut onontbeerlijk zijn om de rechten van anderen te beschermen en die bij wet zijn vastgesteld” (paragraaf 10) en dat men er voor moet zorgen dat het internet “een democratisch uitdrukkingsmedium is dat de wettige rechten van anderen respecteert” (paragraaf 18).

Dhr. Moriau nam eveneens het woord tijdens het debat. In principe is iedereen voor vrijheid van meningsuiting en het recht op informatie. In werkelijkheid worden die basisrechten in maar weinig landen gerespecteerd. En zelfs waar ze bestaan, is er nog de spanning tussen echte vrijheid en formele vrijheid. Om nog maar te zwijgen van de verschrikkingen die begaan worden in naam van de vrijheid, vooral dan door diegenen die de waarheid in pacht menen te hebben. Het is altijd in naam van de vrijheid dat men bommen legt, bombardeert, vermoordt, gevangen zet, ter dood veroordeelt.

Met de nieuwe communicatiemiddelen en het overaanbod van informatie wordt het steeds moeilijker om informatie te plaatsen en te beoordelen, waardoor mensen in plaats van beter geïnformeerd te zijn vervallen in simplistisch en zwart-witdenken. Want welke informatie ondergaan zij? Er zijn zoveel voorbeelden van gemanipuleerde, vertekende of achtergehouden informatie: van de leugens waarmee de inval in Irak gerechtvaardigd werd tot de Chinese pogingen om Tibet uit het nieuws te houden tijdens de Olympische spelen, van het stilzwijgen over foltering en doodstraf in vele landen tot de eufemismen die van een bombardement een chirurgische aanval en van burgerslachtoffers zijdelingse schade maken. Hoeveel onderdrukten, minderheden en verschoppelingen komen in de media gewoon niet aan bod?

De vrijheid van meningsuiting is heilig, maar mag ook niet worden misbruikt. De media moeten blijf geven van integriteit, verantwoordelijkheidszin, respect en tolerantie.

³ Het amendement luidde: “ [L’Assemblée] prie instamment les parlements d’adopter les mesures législatives qui se révèlent nécessaires pour ériger en infraction pénale, dans leur droit interne, lorsqu’elles sont commises intentionnellement et sans droit, l’incitation à la haine fondée sur la race, le sexe, la religion ou la nationalité, les atteintes à la dignité de la personne humaine, la diffusion ou la transmission de pornographie enfantine dans un media ou un système informatique.”

Dhr. Moriau stelde ook het feit aan de kaak dat zoveel journalisten gevangen gezet of zelfs vermoord worden. Gelukkig zijn er organisaties als *Reporters sans frontières*, die dergelijke zaken onder de aandacht brengen. Spreker pleitte in dat verband voor de goedkeuring van twee Belgische amendementen betreffende de bescherming van de bronnen van journalisten. De amendementen waren een voorstel van **dhr. Mahoux**, die ze echter niet zelf in de commissie kon verdedigen aangezien hij verhinderd was door de werkzaamheden van het comité voor de Mensenrechten van parlementsleden (zie sectie V van dit verslag).

De twee amendementen in kwestie zijn in de goedgekeurde [resolutie](#) terug te vinden (twintigste overweging en paragraaf 8 van het beschikkende gedeelte).

- **Urgentiepunt: impact van de internationale economische en financiële crisis op de armste landen, vooral in Afrika**

De Assemblee voegt ook altijd een urgentiepunt toe aan haar agenda. In Addis Abeba koos zij voor een combinatie van voorstellen van Canada en Venezuela.

Er waren ook voorstellen over de toestand in Gaza (van Oman, de Verenigde Arabische Emiraten en Iran), over de strijd tegen de georganiseerde misdaad (voorstel van Mexico) en over de strijd tegen het grensoverschrijdende terrorisme (voorstel van India). Die concurrerende voorstellen werden teruggetrokken toen bleek dat de delegaties uit Europa, Latijns-Amerika en Afrika massaal het voorstel over de crisis steunden. De thema's voorgesteld door Mexico en India kwamen later wel op de agenda van de Eerste Commissie voor de volgende assemblee (zie hierboven).

Het gekozen urgentiepunt werd zonder debat doorverwezen naar een redactiecomité, dat een korte [resolutie](#) uitwerkte, die de Assemblee unaniem goedkeurde. Het was niet de bedoeling alle aspecten van de crisis te behandelen. Daarvoor heeft de IPU op 7 en 8 mei 2009 een speciale conferentie georganiseerd in Genève.

II. Vergadering van de vrouwelijke parlementsleden

De lentezittingen van de Assemblee beginnen altijd met een Vergadering van de vrouwelijke parlementsleden.

De Vergadering van vrouwelijke parlementsleden is de enige instantie die tijdens de zitting nog amendementen kan indienen op de ontwerpresoluties die in de commissies van de Assemblee behandeld worden (de nationale delegaties moeten hun amendementen twee weken op voorhand indienen). De vrouwelijke parlementsleden kiezen altijd een van de drie commissiethema's uit en debatteren dan over de genderdimensie daarvan. Hun amendementen moeten ervoor zorgen dat die dimensie in de resolutie voldoende aan bod komt.

In Addis Abeba werd gekozen voor het thema dat op de agenda van de Tweede Commissie stond. De vrouwelijke parlementsleden verdeelden zich voor het debat in twee werkgroepen. De eerste werkgroep ging dieper in op de genderdimensie van de klimaatverandering, de tweede op de genderdimensie van de problematiek rond hernieuwbare energie.

Mevr. Temmerman nam deel aan de eerste werkgroep en stelde twee amendementen voor, waarin zij aandacht vroeg voor het verband tussen de bevolkingsaan groei in de wereld en het toenemende beslag op de natuurlijke hulpbronnen van onze planeet, waarvan de klimaatverandering een uiting is. Zij pleitte in dat verband voor een beleid van geboortepanning. Haar amendementen werden in grote lijnen overgenomen door de Vergadering van vrouwelijke parlementsleden en vonden uiteindelijk ook hun weg in de [resolutie](#) die de Assemblee goedkeurde (paragraaf 8 van de overwegingen en paragraaf 15 van het beschikkende gedeelte).

De vrouwelijke parlementsleden reserveren ook altijd een deel van hun vergadering voor een dialoog met de mannelijke parlementsleden over een bepaalde genderkwestie. In Addis Abeba ging het over de rol van de vrouwen in de versterking van de financiële stabiliteit en de economische ontwikkeling.

Dhr. Moriau was samen met een vertegenwoordigster van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) uitgenodigd om het debat in te leiden.

Hij wees erop dat iedereen spreekt over 'de' crisis, maar naast de financieel-economische crisis is er ook een voedselcrisis en een politieke crisis. De voedselcrisis is evengoed een gevolg van het ultraliberale kapitalistische eenheidsdenken dat zo weinig mogelijk regels wil. Aan die ideologie is het te wijten dat de teelt van voedingsgewassen voor eigen gebruik in vele ontwikkelingslanden opgeofferd werd aan de teelt van exportgewassen. Meer recent zijn de teelten voor de productie van biobrandstoffen een bedreiging voor de voedselveiligheid geworden. Spreker verwierp het gebruik van voedingsmiddelen zoals maïs voor dat doel.

Er is echter ook een politieke crisis in de manier waarop de wereldproblemen aangepakt worden. Het is bijvoorbeeld tekenend dat Afrika op een forum als de G20 amper vertegenwoordigd is. In de aanpak van de financieel-economische crisis heeft iedereen tot nu toe vooral nationaal gereageerd. Er moet dringend meer internationale *governance* komen, en die moet evenwichtiger zijn.

Crisissen hebben altijd de grootste impact op de meest kwetsbare groepen, ook in de rijke landen. Vrouwen bevinden zich economisch overal in een meer kwetsbare positie dan mannen. Zij worden dan ook als eersten getroffen als het minder goed gaat. In België zijn 70 % van de armen vrouwen.

Wat wij nodig hebben is een nieuw samenlevingsmodel. Een conjunctureel relanceplan zal niet volstaan. Spreker gaf enkele voorbeelden van concrete maatregelen die men zou moeten nemen: de landbouw uit de WTO (Wereldhandelsorganisatie) halen, een taks op de financiële stromen invoeren, meer democratie in de internationale besluitvorming brengen. Spreker pleitte in dat verband voor de oprichting van een Parlementaire Assemblee van de Verenigde Naties. De gelijkheid tussen mannen en vrouwen past ook in die rij. Zij is zonder meer noodzakelijk om de huidige uitdagingen te kunnen aangaan. Sommigen zullen zeggen dat zo een nieuw samenlevingsmodel een utopie is, maar de utopie van vandaag is de realiteit van morgen, besloot dhr. Moriau.

III. Paneldebatten en veldbezoeken

Er waren paneldebatten over de volgende onderwerpen:

- *Countdown 2015*, een initiatief van diverse partners waaronder UNICEF dat de verwezenlijking van millenniumdoelstellingen 4 en 5 nagaat (vermindering van de kindersterfte en verbetering van de gezondheid van moeders)
- Tienermeisjes: een vergeten groep?
- Omgaan met verscheidenheid: de vertegenwoordiging van minderheden en autochtone bevolkingsgroepen in het parlement.

Mevr. Temmerman nam deel aan het debat over de problematiek van de tienermeisjes en verzette zich tegen de seksuele onderdrukking van vrouwen en de ongelijke behandeling van jongens en meisjes op het gebied van seksualiteit.

Vrouwen en meisjes hebben het recht te beslissen over hun eigen seksualiteit. Zij zijn geen seksuele objecten of baarmoeders om kinderen op de wereld te zetten, en hun eerbaarheid kan niet gereduceerd worden tot het hebben van een intact maagdenvlies voor het huwelijk. Praktijken als genitale verminking, kinderhuwelijken, gedwongen huwelijken en maagdenvliesherstelling zijn uitingen van de onderdrukking van de vrouwelijke seksualiteit en moeten stoppen.

Spreekster verwees naar haar eigen ervaring als gynaecologe-verloskundige, waarin zij vaak geconfronteerd wordt met seksgerelateerde problemen van tienermeisjes zoals tienerzwangerschappen, de gevolgen van illegale tienerabortussen, seksueel misbruik en HIV/aids-besmetting bij tienermeisjes, vragen om een maagdenvliesherstelling voor het huwelijk uit schrik voor eergeweld.

Er wordt beweerd dat seksuele opvoeding, geboorteregeling en de beschikbaarheid van condooms seksueel risicogedrag in jongeren en vooral jonge meisjes aanmoedigen. De ervaring in landen waar vrouwenrechten als fundamentele mensenrechten erkend worden toont aan dat die veronderstellingen onjuist zijn. Jongens en meisjes moeten beiden grootgebracht worden met waarden als respect en waardigheid, in het bijzonder wat seksueel gedrag betreft. Zelfbeheersing past daarin, maar ook gezinsplanning en het gebruik van condooms, om ongewenste zwangerschappen en infecties te voorkomen.

Spreekster besloot met te verwijzen naar twee Belgische parlementaire initiatieven. De Belgische Senaat keurde in 2008 een resolutie goed, waarin de regering gevraagd wordt om in de partnerlanden van de Belgische ontwikkelingssamenwerking acties te ondersteunen voor de preventie van tienerzwangerschappen (doc. 4-228). En de Belgische werkgroep "Parlementsleden voor de millenniumdoelstellingen" heeft een actieplan gelanceerd onder de naam "Moedernacht", om de aandacht te vestigen op al die moeders in de wereld die moederdag niet kunnen vieren omdat ze tijdens de zwangerschap of in het kraambed gestorven zijn.

Mevr. Temmerman nam ook deel aan een van de drie **veldbezoeken** die de IPU in de marge van de zitting organiseerde in samenwerking met UNICEF. Het doel van die bezoeken was parlementsleden kennis te laten maken met diverse projecten in Ethiopië die zich op kwetsbare kinderen en adolescenten richten. Om de link te leggen met het paneldebat over tienermeisjes legde elk bezoek speciaal de nadruk op de impact van het project op die groep.

De drie bezoeken hadden respectievelijk betrekking op projecten inzake onderwijs, gezondheid en voeding, en sociale bescherming. Elke geopolitieke groep⁴ mocht vier parlementsleden afvaardigen voor elk bezoek. Mevr. Temmerman nam deel aan het bezoek in verband met gezondheid en voeding.

De parlementsleden maakten kennis met het *Health Extension Programme* (HEP) van het Ethiopische ministerie van volksgezondheid. Ethiopië heeft een zeer hoog kindersterftcijfer. Zestig à tachtig procent van alle ziekten en sterfgevallen is te wijten aan overdraagbare ziekten en ondervoeding, die vooral moeders en kinderen treffen. Het HEP-programma werd vijf jaar geleden opgestart. In elke "kebele" (kleinste administratieve eenheid in het land met ongeveer 1000 gezinnen) wordt een medische post opgericht, bestaande uit twee gezondheidswerkers, allemaal meisjes en jonge vrouwen. Er zijn er al meer dan 30.000. Na een opleiding van een jaar worden zij ingezet om medische basisdiensten te verlenen (consultatie, screening en doorverwijzing, preventie, elementaire zorgen).

De aandacht gaat daarbij vooral naar levensbedreigende kinderziekten als malaria, diarree en longontsteking, de gezondheid van moeders (prenatale zorg en veilige bevalling, gezinsplanning en condoomgebruik), het doorbreken van de cyclus van ondervoeding bij moeders en kinderen, de bevordering van basishygiëne in de gemeenschappen, het voorkomen van overdraagbare ziekten met inbegrip van HIV/aids en de bewustmaking van gezinnen en gemeenschappen in verband met hun eigen gezondheid.

De parlementsleden kregen een algemene briefing over het HEP-programma, bezochten een medische post in een dorp buiten Addis Abeba en spraken met de bewoners over hun ervaringen met het programma.

Tijdens de slotzitting van de Assemblee werd een korte videofilm vertoond over de drie bezoeken. Mevr. Temmerman zei daarin dat ze onder de indruk was van het project dat ze bezocht had en loofde het emanciperende karakter van het project voor meisjes en vrouwen.

⁴ De IPU telt zes [geopolitieke groepen](#): de Afrikaanse groep, de groep van de Arabische landen, de groep Azië/Stille Oceaan, de Euraziatische groep, de Latijns-Amerikaanse groep (GRULAC) en de groep van de Twaalf Plus. België maakt deel uit van de Twaalf Plus-groep (zie sectie VI van dit verslag).

IV. Besluiten van de Bestuursraad

Waar de Assemblee de politieke standpunten van de IPU goedkeurt, is de Raad de instantie die het beleid en de werking van de organisatie bepaalt en controleert. In de Assemblee varieert het aantal stemmen van elk land in functie van het bevolkingsaantal (minimum 10, maximum 23). In de Raad staan alle leden op voet van gelijkheid: elk lidparlement heeft er 3 stemmen (twee, indien alleen mannen of alleen vrouwen afgevaardigd worden).

Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste besluiten die de Raad nam in Addis Abeba.

- Het parlement van Bangladesh werd opnieuw lid. De parlementen van Guinee en Madagaskar werd geschorst als lid omdat zij ongrondwettelijk ontbonden werden. De parlementen van 153 landen zijn nu lid van de IPU.

De Palestijnse delegatie vroeg de Raad om terug te komen op zijn besluit van de vorige zitting (oktober 2008) betreffende het **lidmaatschap van het parlement van Palestina**. Bij gebrek aan een voorstel van het Uitvoerend Comité heeft de Raad daarover geen besluit genomen (zie sectie V van dit verslag voor meer details). Dat betekent echter niet dat de zaak daarmee van de baan is. De verwachting is dat de Palestijnse delegatie bezwaar zal blijven maken.

- De Raad keurde de **financiële resultaten** van 2008 goed. Het boekjaar werd afgesloten met een operationeel overschot van bijna 4 % (600.000 Zwitserse frank). Het residuaire pensioenfonds van de IPU⁵ verloor echter een stuk van zijn waarde door de financiële crisis, ondanks een defensief beleggingsbeleid, en staat voor 1,3 miljoen Zwitserse frank in het rood. De financiële reserves vielen daardoor terug tot ongeveer 5 miljoen Zwitserse frank, 35 % van de jaarlijkse uitgaven. De financiële toestand van de organisatie blijft niettemin gezond.

De Raad keurde de financiering goed van enkele bijkomende activiteiten voor 2009, evenwel zonder verhoging van de totale uitgaven. Het betreft onder andere de speciale conferentie over de financieel-economische crisis (Genève, 7-8 mei) en een parlementaire vergadering in het kader van de VN-conferentie over de klimaatverandering (COP15) die in december 2009 plaatsheeft in Kopenhagen.

- Voor de financiering van die laatste activiteit spreekt de IPU de reserves aan die sinds 2008 aangelegd worden als compensatie voor de CO₂-uitstoot van de organisatie. De maatregel maakt deel uit van een algemeen beleid om de werking van de IPU zo milieuvriendelijk mogelijk te maken.

De beschrijving van het **milieubeleid van de IPU**, dat ook in een jaarlijkse milieurapportering voorziet, kan men nalezen in de [IPU-brochure met de resultaten van de zitting](#), pp. 58-62.

⁵ De IPU is sinds 2005 aangesloten bij het pensioenfonds van de Verenigde Naties, maar blijft zelf instaan voor de pensioenen van de personeelsleden die voor die datum gepensioneerd werden.

- De Raad keurde het programma goed van de activiteiten die de IPU zal ondernemen in het kader van de **Internationale Dag van de democratie** (15 september), die in 2009 voor de tweede keer wordt gevierd. Het thema dit jaar is: democratie en politieke tolerantie.

Er zijn vier activiteiten gepland:

- (i) een parlementaire conferentie over democratie in Afrika, die zal plaatshebben in Gaborone, Botswana
 - (ii) een studie over de greep van de politieke partijen op het parlementaire mandaat
 - (iii) een opiniepeiling in een twintigtal landen in de wereld over democratie en politieke tolerantie
 - (iv) een mediastrategie om de parlementen en de IPU op 15 september in de kijker te zetten.
- De Raad keurde een beperkte aanpassing goed van de eisen inzake **toekenning van visa voor deelname aan de IPU-assemblees**. Hij aanvaardde twee uitzonderingen op de algemene regel dat het gastland van een IPU-assemblee zich ertoe verbindt visa te geven aan alle personen die de lidparlementen afvaardigen. De IPU aanvaardt nu dat een visum geweigerd kan worden:
 - (i) aan wie onder een reisverbod van de Verenigde Naties valt (met andere reisverboden, bijvoorbeeld die van de Europese Unie, wordt geen rekening gehouden)
 - (ii) aan personen van wie het gastland aantoont dat zij een gevaar vormen voor de binnenlandse veiligheid.

Het probleem ontstond omdat Canada, dat kandidaat is om een IPU-assemblee te organiseren, zich niet met de algemene regel kon verzoenen. Voor de EU-lidstaten blijft het overigens ook met de aangepaste regel onmogelijk om een IPU-assemblee te organiseren, omdat er nog altijd een EU-reisverbod van kracht is tegen bepaalde parlementsleden uit Zimbabwe. (In 2004 werd de Assemblee om die reden verplaatst van Londen naar Mexico.)

- De Raad volgde het advies van zijn [adviesgroep over HIV/aids](#)⁶ en sloot zich aan bij de aanbevelingen van de internationale reflectiegroep van UNAIDS over **reisbeperkingen op basis van HIV-status**. De reflectiegroep meent dat dergelijke reisbeperkingen discriminerend zijn, de volksgezondheid niet beschermen en ook economisch (als middel om overbelasting van de gezondheidsvoorzieningen te voorkomen) niet gefundeerd zijn. De reflectiegroep vraagt dan ook de afschaffing van alle reisbeperkingen tegen personen met HIV.
- De Raad kreeg een verslag over de **reis van de IPU-voorzitter naar het Midden-Oosten** (1-9 maart 2009). Die bezocht de Westelijke Jordaanoever en Gaza, alsook Egypte en Jordanië. In Oman woonde hij een Arabisch interparlementair overleg bij. Israël stond niet op het programma, omdat er pas verkiezingen geweest waren en de regeringsonderhandelingen nog volop aan de gang waren. Het is echter wel de bedoeling dat de zending in de nabije toekomst aangevuld wordt met een bezoek aan Israël.

⁶ **Mevr. Temmerman** maakt deel uit van die adviesgroep.

Het verslag van de zending is beschikbaar in de [IPU-brochure met de resultaten van de zitting](#), pp. 55-58.

- De Raad kreeg ook, zoals elk jaar, een verslag over de **activiteiten van de IPU om de democratie te bevorderen en de parlementen te versterken**. Die activiteiten worden meer en meer gefinancierd met giften van externe donoren (in 2008 bijna 2 miljoen Zwitserse frank, ongeveer 13 % van de totale inkomsten).

Het democratieprogramma van de IPU volgt vier grote assen:

- (i) technische ondersteuning van individuele parlementen (15 in 2008)
 - (ii) bescherming van de mensenrechten (in 2008 o.a. een project om de parlementen van Afrika te sensibiliseren voor de VN-verdragen inzake mensenrechten)
 - (iii) bevordering van de deelname van vrouwen aan de politiek (in 2008 o.a. een sensibiliseringsproject in de Golfstaten)
 - (iv) bevordering van kennis en onderzoek in verband met het parlement als instelling en verspreiding van normen en goede voorbeelden (*best practices*) voor parlementen (in 2008 o.a. publicatie van een leidraad voor parlementaire websites).
-
- In 2010 moet de IPU haar **secretaris-generaal** benoemen (mandaat van 4 jaar). De huidige secretaris-generaal, Anders Johnsson, is kandidaat voor een vierde (en laatste) mandaat. Op voorstel van het Uitvoerend Comité besloot de Raad zich in oktober a.s. eerst over die kandidatuur uit te spreken door middel van een geheime stemming. Indien Anders Johnsson niet herkozen wordt, komt er een open competitie.

V. IPU-comités waar Belgische parlementsleden lid van zijn

• Uitvoerend Comité

Het [Uitvoerend Comité](#) telt 15 verkozen leden. Het bereidt alle beleidsbeslissingen van de IPU voor en doet daarover aanbevelingen aan de Raad. Dhr. Versnick is sinds oktober 2006 lid van het comité voor een periode van vier jaar. Hij maakte er van 1998 tot 2002 ook al deel van uit.

Dhr. Versnick nam onder andere het woord over de volgende punten op de agenda:

- het lidmaatschap van Palestina
- de bevordering van de toetreding van nieuwe landen tot de IPU, meer bepaald door het verlagen van de bijdrage voor de armste landen
- de behandeling van de uitstaande schulden van de VS ingeval het Congres opnieuw lid wordt van de IPU
- de financiële resultaten van 2008 en de opmerkingen van de externe controleur van de rekeningen
- de uitvoering van de begroting en de aanpassingen in het werkprogramma van 2009
- het programma voor samenwerking met de Verenigde Naties
- de viering van de Internationale Dag van de democratie in 2009
- de aanstelling en de rol van de IPU-ondervoorzitters (een nieuwe functie die in 2007 in het leven geroepen werd in het kader van de hervorming van de IPU)
- de relatie van de IPU met andere interparlementaire organisaties en netwerken
- de campagne voor de oprichting van een parlementaire assemblee van de Verenigde Naties (UNPA)
- het IPU-beleid inzake de toekenning van visa voor de assemblees.

Details

- Wat het **lidmaatschap van het Palestijnse parlement** betreft, verzette dhr. Versnick zich tegen elke heropening van het debat dat tijdens de vorige assemblee zijn beslag kreeg. Toen werd na veel discussie besloten volwaardig lidmaatschap toe te kennen aan de PLC (*Palestinian Legislative Council*), de parlementaire instelling die deel uitmaakt van de Palestijnse Autoriteit, en niet aan de PNC (*Palestinian National Council*), die deel uitmaakt van de PLO en geen parlement is in de zin waarin de IPU dat verstaat. Omdat de PLC op het ogenblik echter niet functioneert, aanvaardde de Raad wel dat de PNC, die sinds lang als waarnemer de IPU-zittingen bijwoont, de deelname van het parlement van Palestina aan de werkzaamheden van de IPU kon “faciliteren”, concreet: dat leden van de PNC het parlement van Palestina in de IPU konden vertegenwoordigen.

Hoewel het hele besluitvormingsproces plaatsvond in aanwezigheid van de Palestijnse delegatie, beweerde die nu dat zij de beslissing van de Raad zo niet begrepen had en vroeg zij dat de IPU toch de PNC als volwaardig lid zou toelaten. Dhr. Versnick vond dat niet ernstig. Er is trouwens geen enkel nieuw element dat een herziening van het moeizaam bereikte compromis van verleden jaar kan rechtvaardigen. De IPU mag zich niet laten meeslepen in de onenigheid onder Palestijnen.

Wat de grond van de zaak betreft, is de vraag van de Palestijnse delegatie onaanvaardbaar. De IPU heeft al een uitzondering gemaakt door haar statuten te wijzigen om het parlement te kunnen toelaten van een entiteit die (nog) geen soevereine staat is. Als de organisatie nu ook nog een instelling toelaat die zij niet als een parlement beschouwt, dan verliest zij elke geloofwaardigheid.

Bij de meeste andere leden van het Uitvoerend Comité bestond er evenmin veel animo om de beslissing van oktober II. al opnieuw in vraag te stellen. Het Uitvoerend Comité heeft de Palestijnse delegatie gehoord maar geen enkel initiatief genomen in verband met haar verzoek. De voorzitter van de IPU beloofde wel om de zaak in beraad te houden. De Palestijnse delegatie heeft de kwestie dan maar zelf aangekaart in de Bestuursraad, voorlopig zonder resultaat (zie hierboven).

- Het Uitvoerend Comité besprak een nota waarin diversie opties werden voorgesteld om de parlementen van de armste landen te helpen aan de activiteiten van de IPU deel te nemen, o.a. een **verlaging van de minimumbijdrage**.

Dhr. Versnick wees erop dat de IPU op het ogenblik al een aanpassing van haar bijdrageschaal aan het doorvoeren is die de minimumbijdrage over een periode van zes jaar tot de helft terugbrengt (van 24.000 Zwitserse frank in 2006 tot naar schatting 12.000 Zwitserse frank in 2012). Voor de landen die meer betalen dan het minimum, betekent die aanpassing al een serieuze verhoging. Zo zal het aandeel van België in de begroting in 2012 een derde hoger liggen dan in 2006 (van 1,2 % naar 1,6 %). De bereidheid van de parlementen die hun bijdrage omhoog hebben zien gaan, om al onmiddellijk een nieuwe vermindering van de minimumbijdrage op te vangen, kan niet als vanzelfsprekend beschouwd worden.

Bovendien is deelnemen aan de IPU-conferenties voor de landen die een lage bijdrage betalen, duurder dan de bijdrage zelf. De reden waarom een aantal parlementen geen lid worden, is niet zozeer de bijdrage zelf maar het feit dat zij niet de bijkomende middelen hebben om van hun lidmaatschap te profiteren. Misschien denkt men dus beter aan andere middelen om die landen tot lidmaatschap te bewegen, zoals een fonds om parlementen die het nodig hebben financieel te steunen, zodat zij aan de activiteiten kunnen deelnemen.

Dhr. Versnick besloot dat de mogelijkheid van een nieuwe vermindering van de minimumbijdrage zeker niet zomaar afgewezen kon worden, al was het maar omdat de minimumbijdrage in de IPU inderdaad nog altijd relatief hoog is in vergelijking met de VN bijvoorbeeld (0,16 % tegenover 0,001 %). De impact en de efficiëntie ervan moeten echter grondig bestudeerd worden.

- Wat de **financiële implicaties van een eventuele hertoetreding van de VS** betreft, erkende het Uitvoerend Comité dat de VS zich in 1998 uit de IPU teruggetrokken had en dat de IPU het Amerikaanse Congres dus niet als lid had mogen blijven beschouwen, wat de organisatie in feite gedaan heeft tot zij de VS in 2003 wegens niet-betaling van de bijdrage schorste. De in de boeken ingeschreven achterstallen zijn dus eigenlijk onterecht en zullen dan ook niet worden ingevorderd ingeval het Congres opnieuw toetreedt, zoals normaal wel gebeurt wanneer een wegens niet-betaling geschorst parlement terugkeert.

Als de VS opnieuw lid wordt, moet wel de bijdrageschaal van de IPU opnieuw aangepast worden. Toen het Congres de IPU verliet, betaalde het 15 % van de begroting, wat meteen ook de maximumbijdrage was op de schaal. Het Uitvoerend Comité sprak zich uit voor het hernemen van die regeling.

De werkgroep die in 2006 de nieuwe bijdrageschaal uitwerkte, moet dit jaar hoe dan ook opnieuw samenkomen voor een evaluatie halweg. De oorspronkelijke bedoeling was de IPU-schaal aan te passen aan de recentste cijfers van de Verenigde Naties voor de parameters waarop de schaal gebaseerd is. Het Uitvoerend Comité heeft de werkgroep nu opgedragen zich ook te beraden over (i) de gevolgen van een eventuele toetreding van de VS en (ii) de mogelijkheid van een verdere vermindering van de minimumbijdrage.

- In verband met de rol van de **IPU-ondervoorzitters** bepleitte dhr. Versnick nogmaals het idee van de Twaalf Plus-groep om een of meer ondervoorzitters te belasten met het toezicht op de voorbereiding en uitvoering van het budget. Het Uitvoerend Comité heeft dat idee echter impliciet verworpen door te stellen dat de ondervoorzitters volgens de statuten tot taak hebben de IPU-voorzitter bij te staan en dus enkel die taken kunnen krijgen die de voorzitter ze *ad hoc* geeft. De ondervoorzitters kunnen de voorzitter bijvoorbeeld vervangen op IPU-evenementen of evenementen waarop de IPU uitgenodigd wordt in hun eigen regio (er is een ondervoorzitter voor elke geopolitieke groep). De voorzitter kan de ondervoorzitters, als hij dat wenst, ook inhoudelijke taken toevertrouwen, maar de ondervoorzitters krijgen geen vaste eigen taken, zoals die gevraagd door de Twaalf Plus.

Het Uitvoerend Comité volgde wel het voorstel van dhr. Versnick om een van de ondervoorzitters aan te wijzen als “ondervoorzitter van het Uitvoerend Comité”. Die functie bestond al voor de functie van IPU-ondervoorzitter in het leven geroepen werd en is reglementair wel duidelijk omschreven, namelijk: de voorzitter vervangen tijdens de statutaire zittingen in geval van afwezigheid of voortijdig opvallen van het mandaat.

- De kwestie van de campagne voor de **oprichting van een parlementaire assemblee van de Verenigde Naties (UNPA)** werd op voorstel van dhr. Versnick op de agenda geplaatst. Hij diende daarover ook een nota in, waarin een aantal argumenten van voor- en tegenstanders besproken werden. Voor de IPU zou zo een assemblee een rechtstreekse concurrent zijn. Het is dan ook belangrijk dat de IPU haar positie overtuigend argumenteert en laat zien dat zij de functies die zo een assemblee zou hebben, al uitoefent of kan uitoefenen. Spreker vond dat de IPU dat totnogtoe niet voldoende gedaan had. Dat is nochtans nodig want het idee van een UNPA heeft onder parlementsleden, ook in het Belgische parlement, veel steun en moet dus ernstig genomen worden.

Op voorstel van dhr. Versnick besliste het Uitvoerend Comité dat de kwestie ook op de agenda van de volgende **Wereldconferentie van parlementsvoorzitters** moest staan. De IPU gaat die conferentie in 2010 voor de derde keer organiseren (de vorige edities hadden plaats in 2000 en 2005). Er wordt een comité van een twintigtal parlementsvoorzitters samengesteld dat de conferentie moet voorbereiden. Dhr. Versnick stelde voor om Nancy Pelosi, de voorzitter van het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden, in dat comité op te nemen.

- **Comité voor de mensenrechten van parlementsleden**

Het [Comité voor de mensenrechten van parlementsleden](#) onderzoekt concrete gevallen van mensenrechtenschendingen waar parlementsleden het slachtoffer van zijn. Het bestaat sinds 1976 en wordt wereldwijd erkend als een uniek en gezaghebbend instrument voor de bescherming van parlementsleden in de uitoefening van hun functie. Het comité vergadert met gesloten deuren en stelt over alle onderzochte gevallen een rapport met aanbevelingen op. Wanneer discrete demarches bij de autoriteiten van het betrokken land niets uithalen, wordt het rapport in de openbaarheid gebracht.

Het comité bestaat uit 5 verkozen leden en evenveel plaatsvervangers. **Dhr. Mahoux** is sinds april 2007 lid van het comité voor een periode van vijf jaar.

Tijdens de assemblee in Addis Abeba onderzocht het comité dossiers betreffende 289 parlementsleden uit 32 landen. Het hield negen hoorzittingen met officiële delegaties en had zes ontmoetingen met slachtoffers of hun vertegenwoordigers.

De dossiers van 238 parlementsleden uit 19 landen werden in de openbaarheid gebracht en aan de Raad voorgelegd (Afghanistan, Bangladesh, Belarus, Burundi, Colombia, D.R. Congo, Ecuador, Egypte, Eritrea, Filippijnen, Irak, Libanon, Mongolië, Myanmar, Palestina/Israël, Rwanda, Sri Lanka, Turkije en Zimbabwe).

Het Comité heeft speciaal de aandacht gevestigd op de volgende gevallen:

- de talrijke leden van de Palestijnse Wetgevende Raad (een derde van het totaal) die gevangen zitten in Israël, louter en alleen op grond van het feit dat zij verkozen werden op de lijst van Hamas
- de elf Eritrese parlementsleden die al sinds 2001 zonder enige vorm van proces en zonder enig contact met de buitenwereld gevangen zitten, enkel en alleen omdat zij kritiek hadden op het staatshoofd en aandrongen op democratische hervormingen in hun land
- Malalai Joya, een vrouwelijk parlements lid en mensenrechtenactiviste uit Afghanistan, wiens mandaat geschorst werd omdat zij voor de televisie kritiek geuit had op collega's parlementsleden en op wie al verscheidene aanslagen gepleegd werden
- Galan Sarmiento, de Colombiaanse senator die 20 jaar geleden vermoord werd, een misdaad die binnenkort verjaart en waarvan de hoofdverantwoordelijken nog niet gestraft werden.

Het dossier van de Egyptische oppositieleider Ayman Nour kon dan weer afgesloten worden, nadat de betrokkene onlangs om gezondheidsredenen vrijgelaten werd, zij het dat zijn veroordeling voor een twijfelachtige aanklacht niet werd ingetrokken.

Het Comité lichtte zijn werkzaamheden ook toe tijdens een persconferentie.

[Lijst van de aangenomen resoluties](#)

- **Comité Midden-Oosten**

Dhr. de Donnea is sinds oktober 2008 lid van het [comité Midden-Oosten](#) voor een mandaat van vier jaar (hij was al plaatsvervangend lid sinds oktober 2007).

Het comité werd begin van de jaren 1990 opgericht om het vredesproces in het Midden-Oosten te volgen, daarover verslag uit te brengen in de IPU en in de mate van het mogelijke een bemiddelende rol te spelen tussen de betrokken partijen op parlementair niveau. Zo was het jarenlang de gewoonte dat de Israëlische en de Palestijnse delegaties die aan de IPU-assemblees deelnamen, elkaar ontmoetten tijdens een hoorzitting met het comité.

In afwezigheid van de voorzitter van het comité, Ann Clwyd (Verenigd Koninkrijk), leidde dhr. de Donnea de vergaderingen in Addis Abeba.

Het comité besprak met de voorzitter van de IPU het verslag van zijn recente rondreis in het Midden-Oosten.

Een hoorzitting met de Israëlische en de Palestijnse delegaties (samen of afzonderlijk) bleek in het huidige politieke klimaat niet haalbaar. Om dezelfde reden besloot het comité dat het ook geen zin had om een eigen delegatie naar de regio te sturen. Het comité zal zich erop toelagen de gematigde stemmen in het Israëlische en het Palestijnse parlement op te zoeken en ze indien mogelijk samen te brengen voor een dialoog op het neutrale terrein van de IPU in Genève in juli van dit jaar.

VI. Groep van de Twaalf Plus

De [groep van de Twaalf Plus](#) is de grootste van de zes geopolitieke groepen in de IPU (45 landen). Hij omvat de meeste landen die lid zijn van de Raad van Europa plus Israël, Canada, Australië en Nieuw-Zeeland. De huidige voorzitter van de groep is John Austin (Verenigd Koninkrijk).

Afgevaardigden van de leden van de groep (in principe twee per land) vergaderen vlak voor en tijdens de IPU-assemblee om hun standpunten in de mate van het mogelijke op elkaar af te stemmen. De werkzaamheden van de groep worden voorbereid door een stuurcomité, waar dhr. Versnick als gewezen voorzitter van de groep (2003-2005) en lid van het Uitvoerend Comité van de IPU deel van uitmaakt.

In Addis Abeba verkoos de groep [dhr. Destexhe](#) als zijn kandidaat voor een mandaat van ondervoorzitter van de Eerste Commissie van de Assemblee. Hij haalde het van een Italiaanse en een Duitse kandidaat met 13 stemmen tegen 12 en 9.

[Mevr. Temmerman](#) werd door de groep aangewezen om deel te nemen aan een van de veldbezoeken in samenwerking met UNICEF.

[Dhr. Versnick](#) en [dhr. de Donnea](#) namen meermaals het woord tijdens de debatten.

- In verband met de keuze van het **urgentiepunt** sprak de groep zich unaniem uit voor een combinatie van de voorstellen van Canada en Venezuela in verband met de economische crisis. Er werd gesuggereerd dat het concurrerende voorstel betreffende Gaza misschien behandeld kon worden in het comité Midden-Oosten. Als dienstdoend voorzitter van dat comité waarschuwde dhr. de Donnea echter voor overdreven verwachtingen. In het huidige politieke klimaat lag een verklaring of resolutie van het comité volgens hem niet voor de hand (die is er inderdaad ook niet gekomen).
- De groep besprak de **aanbevelingen van het Uitvoerend Comité** aan de Raad en sloot zich bij de meeste ervan aan.

De Twaalf Plus verwierp unaniem het verzoek van de Palestijnse delegatie om de kwestie van het lidmaatschap van Palestina te heropenen en vroeg zijn vertegenwoordigers in het Uitvoerend Comité op dat punt het been stijf te houden. Dhr. de Donnea was een van de sprekers die daarop aandrongen.

De groep legde zich ook neer bij het compromis in verband met de visaeisen van de IPU voor de assemblees, ook al was het niet duidelijk of dat voldoende zou zijn om Canada in staat te stellen in de toekomst als gastheer voor een assemblee op te treden. Dhr. Versnick raadde de Canadese delegatie aan een pragmatische houding aan te nemen.

De groep nam kennis van de vragenlijst van het Uitvoerend Comité met het oog op een evaluatie van de nieuwe structuur van de herfstassemblees, die in 2007 bij wijze van proef werd ingevoerd. Hij ging echter niet in op de vraag van het Uitvoerend Comité om al in Addis Abeba een standpunt in te nemen. Dhr. de Donnea vond dat alle delegaties de tijd moesten krijgen om de uitgebreide vragenlijst rustig te overwegen en dat er geen haast was aangezien aanpassingen hoe dan ook pas in 2010 kunnen ingaan.

Er werd besloten dat alle delegaties hun opinie schriftelijk bij de Twaalf Plus-voorzitter konden indienen tegen eind juli en dat de stuurgroep van de Twaalf Plus de antwoorden zou bekijken en tijdens de volgende assemblee in oktober verslag zou uitbrengen, zodat de groep daar zijn standpunt kon bepalen. Dhr. Versnick kreeg de opdracht de zaak te coördineren.

- Een beperkte delegatie van de groep, waar dhr. Versnick deel van uitmaakte, had een **ontmoeting met de VS-delegatie**. De VS was tot het de IPU verliet lid van de Twaalf Plus-groep. Die was dan ook verheugd over de aanwezigheid van een delegatie van het Amerikaanse Congres en sprak de hoop uit dat dat parlement binnen afzienbare tijd opnieuw lid zou worden van de IPU.
- De groep sprak zijn verontwaardiging uit over een **incident** dat zich **tijdens het Algemeen Debat** in de Assemblee voordeed en waarbij een Hamas-lid van de Palestijnse delegatie op luidruchtige wijze probeerde te beletten dat de afgevaardigde van Israël het woord nam. De groep eiste dat de IPU-voorzitter dat gedrag zou veroordelen en de regels en principes van de IPU in herinnering zou brengen (wat die tijdens de slotzitting van de Assemblee ook gedaan heeft).

Er werd op gewezen dat het incident de terugkeer van de VS in de IPU kon bemoeilijken. De voorzitter van de commissie Buitenlandse Zaken van de Amerikaanse Senaat had al gereageerd en in een perscommuniqué gezegd dat de VS geen lid kon worden van een organisatie waar Hamas het woord mocht nemen. Dhr. Versnick stelde dat de IPU coherent moest zijn: de organisatie heeft het parlement van Palestina (PLC) als lid toegelaten en vele aanhangers van Hamas zijn nu eenmaal lid van dat parlement. Men moet de moed hebben om zijn eigen beslissingen uit te leggen en te verdedigen, al kan men betreuren dat de aanwezigheid van Hamasleden door zo een incident onder de aandacht moest komen.

- Een van de interne controleurs van de **IPU-rekeningen** voor 2008 bracht in de groep verslag uit over zijn bevindingen⁷. Hij was uiterst kritisch voor het secretariaat van de IPU en in het bijzonder voor de secretaris-generaal, die verweten werd te veel op dienstreis te zijn en te hoge reiskosten te hebben. De controleur uitte ook twijfels over de efficiëntie van het beheer van de IPU-projecten die met geld van externe donoren gefinancierd worden.

Zijn kritiek werd nader besproken in een beperkte werkgroep, waar dhr. Versnick deel van uitmaakte. Hij ging akkoord met een aantal aanbevelingen, zoals die om de controle van de boeken niet te beperken tot de regelmatigheid van de verrichtingen maar de uitgaven ook te beoordelen in termen van gezond financieel beheer. De kritiek op het secretariaat vond hij echter niet fair, want gebaseerd op details die werden uitvergroet, veralgemeend of uit hun verband gerukt.

De interne controleurs hebben een positief advies uitgebracht over de rekeningen van 2008 maar hun kritiek niet wezenlijk afgezwakt.

⁷ De rekeningen van de IPU worden zowel extern als intern gecontroleerd. De externe controle gebeurde in 2008 door een hoge ambtenaar van het Noorse Rekenhof, de interne controle door een Duits en een Gambiaans parlamentslid.

- De Twaalf Plus-groep verwierp de aanbeveling van het Uitvoerend Comité betreffende de **benoeming van de secretaris-generaal** met een ruime meerderheid (24 stemmen tegen 8 bij 1 onthouding). De groep vond dat er een open competitie moest komen voor de functie, ongeacht of de uittredende secretaris-generaal kandidaat was of niet.

Dhr. Versnick verdedigde het voorstel van het Uitvoerend Comité als het best mogelijke compromis (hij onthield zich bij de stemming). Hij wees erop dat voor de andere geopolitieke groepen het mandaat van Anders Johnsson gewoon verlengd kon worden, zoals in 2002 en 2006 gebeurde, en dat een geheime stemming over zijn kandidatuur al een grote stap was. De volgende keer komt er hoe dan ook een open competitie.

- De groep uitte zijn bezorgdheid over de situatie van de **Ethiopische oppositieleidster Birtukan Mideksa**. Zij werd na de verkiezingen van 2005, die voor haar partij een groot succes waren, beschuldigd van landverraad en tot levenslang veroordeeld. In juli 2007 kreeg zij genade en werd zij vrijgelaten. Zij weigerde echter de genademaatregel en werd daarom eind 2008 opnieuw gevangengenomen. Zij vecht nog steeds haar initiële veroordeling aan.

Een delegatie van de Twaalf Plus had over die zaak een ontmoeting met de voorzitter van het Ethiopische parlement. Diverse Twaalf Plus-delegaties brachten de kwestie ook te berde in bilaterale vergaderingen met de Ethiopische autoriteiten.

De groep begreep niet waarom het IPU-comité voor de Mensenrechten van parlementsleden de zaak niet in behandeling had. Mevr. Mideksa werd in 2005 immers verkozen. Het is juist dat zij haar mandaat niet opnam, maar dat was om politieke redenen, uit protest tegen de onregelmatigheden waar de verkiezingen mee gepaard gingen. De groep vond dat zij wel degelijk als parlements lid beschouwd moest worden.

Dhr. Versnick bracht het standpunt van de Twaalf Plus-groep over in het Uitvoerend Comité. De voorzitter van het comité voor de Mensenrechten van parlementsleden kwam later in de Twaalf Plus-groep uitleggen dat uit de informatie die het comité initieel kreeg, niet bleek dat mevr. Mideksa parlements lid was. Het misverstand werd inmiddels rechtgezet en het comité zou de zaak in behandeling nemen tijdens zijn volgende zitting in juli 2009.

- De Twaalf Plus Groep maakte zich ook zorgen over een nieuwe Afghaanse wet die de rechten van (sjiitische) vrouwen aanzienlijk beperkt. Namens de groep bracht dhr. Versnick de kwestie ter sprake in het Uitvoerend Comité, dat ze doorverwees naar de Vergadering van vrouwelijke parlementsleden.

VII. Andere activiteiten van de Belgische delegatie

- De delegatie werd ontvangen door de Belgische ambassadeur in Addis Abeba, Gunther Sleeuwagen, en ontmoette bij die gelegenheid een groep van Belgen die in Ethiopië gevestigd zijn.
- **Dhr. Beke** en **dhr. Deseyn** namen deel aan een ontmoeting van parlementsleden van de EU-landen met Jean Ping, de voorzitter van de Commissie van de Afrikaanse Unie (AU), die in Addis Abeba gevestigd is. De ontmoeting werd georganiseerd door de Tsjechische ambassade in Ethiopië als lokale vertegenwoordiger van het EU-voorzitterschap, in samenwerking met de Delegatie van de EU bij de Afrikaanse Unie.

Dhr. Ping gaf een overzicht van het werk van de Afrikaanse Unie en wisselde met de parlementsleden van gedachten over de versterking van de samenwerking tussen de Europese en de Afrikaanse Unie.

- **Dhr. de Donnea**, **dhr. Beke**, **dhr. Deseyn** en **dhr. Mahoux** bezochten een Belgisch ontwikkelingsproject in Debre Zeit in de omgeving van Addis Abeba. Het bezoek werd georganiseerd op initiatief van **mevr. Temmerman**.

Het betreft een samenwerkingsproject van de VLIR (Vlaamse Interuniversitaire Raad) met de universiteit van Addis Abeba, faculteit Diergeneeskunde, over de beheersing van tripanosomose bij paarden en paardachtigen. De aandoening wordt veroorzaakt door een seksueel overgedragen parasiet en levert een gelijkaardige aftakeling op als syfilis bij mensen. Ze komt alleen nog voor in Rusland, Mongolië en Ethiopië. Elders werd ze uitgeroeid door quarantainemaatregelen en het elimineren van besmette dieren.

Het project heeft een groot economisch belang. In de Ethiopische landbouw en transportsector worden 2,75 miljoen paarden en 5 miljoen ezels ingezet. In geen enkel ander Afrikaans land spelen die dieren zo een belangrijke rol.

Het samenwerkingsproject loopt van 2006 tot 2010 en beoogt capaciteitsopbouw, onderzoek en kennisverspreiding. De eigenlijke behandeling bevindt zich nog in een testfase.

De delegatie werd ontvangen door de decaan van de faculteit en de Ethiopische projectleider. Vervolgens bezocht zij het labo van het project en de teststallen. Op het programma stond ook een bezoek aan het "Donkey Sanctuary" van de faculteit, dat probeert de algemene gezondheidstoestand van de Ethiopische ezels te verbeteren door een betere voeding, het gebruik van geschikt tuig en de behandeling van ziekten.